

5. Longman Dictionary of Contemporary English. New ed. Harlow, Essex : Pearson Education Ltd, 2003. 1950 p.
6. Merriam-Webster's Dictionary of Synonyms: A Dictionary of Discriminated Synonyms with Antonyms and Analogous and Contrasted Words. Springfield : Merriam-Webster, Inc., 1984. 940 p.
7. Merriam-Webster's Online Dictionary, 10th Edition. URL: <http://www.m-w.com>.
8. Oxford Advanced Learner's Dictionary /A.S. Hornby. 6th edition. Oxford : Oxford University Press, 2000. 1426 p.
9. Roget's Thesaurus (1911). The ARTFL Project. URL: <http://machaut.uchicago.edu/rogets>.
10. The Oxford Paperback Thesaurus / compiled by Betty Kirkpatrick. Oxford : Oxford University Press, 1994. 909 p.
11. Visual Thesaurus. URL: <http://www.visualthesaurus.com/>
12. Wordsmyth. The Premier Educational Dictionary-Thesaurus. Advanced Dictionary. Wordsmyth, 2015. URL: <http://www.wordsmyth.net>

ЕЛІПСИ ЯК МАРКЕРИ МОВНОЇ ЕКОНОМІЇ В НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

Маєвська Л. І.

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри
німецької філології та методики навчання німецької мови
Тернопільський національний педагогічний університет
ім Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Мовна економія – тенденція у мові до заощадження та спрощення, мінімізації мовного використання при одночасному збереженні максимального комунікативного ефекту, тобто, іншими словами – прагнення мовця виразити якомога більше змісту найменшою кількістю мовних засобів.

Прикладом економії мовних засобів можуть бути еліптичні синтаксичні конструкції у німецькій мові. При цьому на характер структури речення впливають лінгвістичний та екстралінгвістичний контексти, що створюють *грунт* для мовної економії.

Термін «еліпс» походить з грецької мови і означає у перекладі «пропуск, упускання». Уміле й обдумане використання еліпсів у мовленні дозволяє обмежувати висловлювання вираженням семантично найнеобхіднішого і в той же час підкреслити їх точність і виразність. Еліптичне речення виникає унаслідок будь-якого скорочення повної моделі, його можна зрозуміти лише у

зв'язку з іншими реченнями чи цілою ситуацією. Тому, такі мовні одиниці потрібно розглядати в синтаксичній єдності. Синтаксична єдність – це сукупність кількох самостійних речень, структурно і за змістом пов'язаних між собою. Економія здійснюється завдяки структурно-семантичній цілісності компонентних речень єдності, причому структурно-стисле речення імпліцитно базується на структурі та змісті розгорнутого речення [1, с. 80]:

"Das verstehe ich nicht." – "Ich auch nicht. Muss man immer alles verstehen [...]?" (Remarque)

У граматичній побудові еліпсів може бути відсутнім: підмет (*"Hätten es lieber nicht gemacht", sagte ich*), присудок (*"Ich [verstehe] auch nicht"*), частина присудка (*"[Das ist] Der Vorschlag eines Halsabschneiders"*), обидва головні члени речення (*"Ein andermal [gehen wir]"*), додаток у знахідному відмінку (*"Ich weiß [das/ es] nicht"*), означення у стандартизованих конструкціях: привітаннях, прощаннях, подяці та ін. (*"[Guten] Tag, Horstchen"*). У німецькомовному дискурсі поширеними є також парцельовані неповні речення (*"[So war das.] Damals. Gestern."*), які можна розглядати як засіб наголошення, підкреслення інформації, засіб спрямування уваги слухача.

Еліптичні речення стилістично забарвлені: одні типи є характерними для повсякденного мовлення, інші зустрічаються у публіцистиці чи художній літературі. Невимушеність (неофіційний характер), спрямованість на ситуацію та партнера, емоційність роблять повсякденну комунікацію особливо сприятливим середовищем для функціонування еліпсів. У буденній розмові висловлювання непередготовлені, спонтанні. Певна свобода у мовному використанні, обумовлена неофіційною атмосферою, дозволяє мовцям не так чітко дотримуватися синтаксичних правил. Жести, міміка, інші допоміжні сигнали доповнюють мовні конструкції, так що кожен еліпс у конкретній ситуації є однозначним і не перешкоджає комунікації: *"Ein Telegramm? Und für mich?" Der Bote wies mit seinem dicken Zeigefinger auf die Anschrift. "Jawohl! Für Ihnen! [...]" (Von Simpson)*

Еліптичне речення містить переважно рему, оскільки тема є зрозумілою з контексту. Те, що у повному реченні виражається експліцитно, в еліпсі наявне імпліцитно. Еліпсам властива також відмінна від повних речень інтонація, вона є більш яскравою, емоційною і виразною у порівнянні з інтонацією повних речень. Таку інтонацію називають емоційною, вона характерна для емоційно насиченої мови.

У деяких жанрах публіцистики еліпси є стильовою нормою (оголошення, знайомства, прогноз погоди тощо). У художній літературі еліптичні речення теж вживаються як стилістичний засіб – у такий спосіб імітується повсякденне мовлення. Для усного мовлення характерна сукупність максимально економних і оптимально організованих речень (у середньому на кожних п'ять розгорнутих речень припадає три стислі речення), які відображають різну ступінь мовної економії з точки зору кількості інформації.

Таким чином, еліпси слугують мовній економії, стилістичному витонченню думки і є також повсякденною формою емоційного мовлення.

Література

1. Марченко Л. Г. Структурно-стилі речення в сучасній німецькій художній прозі. *Іноземна філологія*. 1985. № 79. С. 78–83.
2. Hausperger В. Sprachökonomie in Grammatik und Pragmatik: Die Ellipse. München : Herbert Utz Verlag Wissenschaft. 2004. 336 s.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ІНТОНАЦІЙНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Микуляк Т. В.

*студентка факультету філології і журналістики
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Сучасний стан розвитку суспільства вимагає від людини знання іноземних мов. На сьогоднішній момент найбільш популярною за кількістю тих, хто вивчає іноземні мови в Україні, залишається англійська мова. Її вивчають і в школах (як першу іноземну), і у вищих навчальних закладах. Особливе значення при вивченні іноземної мови має засвоєння її інтонації, бо саме інтонація розрізняє комунікативні типи висловлювань, об'єднує висловлювання в єдине ціле, одночасно розчленовуючи його на ритмічні групи, висловлює конкретні емоції, є активним чинником емоційно-естетичного впливу на слухача.

А. А. Калита стверджує, що інтонація виступає в ролі фактора, який може змінити смисл висловлювання за рахунок складної взаємодії частотних, динамічних та темпоральних характеристик. [1, с. 318]. Девід Кристал пропонує виокремити наступні функції інтонації: емоційну; граматичну; функцію, що структурує інформацію; текстуальну; психологічну; вказівну [4, с. 173]. Емоційна функція використовується для вираження широкого кола оцінних значень – збудження, нудьги, здивування, привітності, замкненості тощо. Граматична функція позначає граматичні контрасти. Такі специфічні протиставлення, як запитання та ствердження, схвалення чи заперечення, також можуть залежати від інтонації. У багатьох мовах у процесі комунікації відбувається чітке розрізнення між «запитуванням» та «розповіддю» наступним чином: *She's here, isn't she?* (де підвищення тону є розмовним еквівалентом знаку запитання) та *She's here, isn't she!* (де низхідний тон виражає окличний знак). Функція, що структурує інформацію. Щоб підкреслити, яка інформація є новою,